

Bragernes kolonihager

Beliggenhet

Bragernes kolonihager ligger på Dalejorde på Strøtvvet, i nord-østlig del av området Bragernes, ovenfor Drammen sentrum.

Nasjonale interesser

Kulturmiljøet formidler samtidig arkitektur- og sosialhistorie. Kolonihagen er enhetlig oppført i 1930-tallets folkefunkis, noe som gjør den særegen i forhold til andre kolonihager av tidligere eller senere datering.

Det knytter seg opplevels- og kunnskapsverdier til kulturmiljøets funkisarkitektur. Opplevelsverdiene forsterkes i kolonihagens sammenheng med landskapet rundt. Hagen har i tillegg bruksverdier, blant annet i form av sin rekreasjonsfunksjon, som gagnar alle byens borgere. Samlet sett gjør dette Bragernes kolonihager til et kulturmiljø av nasjonal interesse.

Beskrivelse

Kulturmiljøet ble bygget ut på bakgrunn av en avtale med kommunen i 1933. I 1938 endret stedet navn fra Bragernes Smaahaver til Bragernes kolonihager. Tanken var at arbeiderfamilier, som ikke hadde råd til hytte på landet, hadde mulighet for å få tilgang til egen hage i byen.

Hagene er opparbeidet med plen, frukttrær, blomsterbed, og andre planter. De grønne hagene kjennetegner området. Bragernes kolonihager dekker ca. 30 mål med 40 parseller på 250 – 450 m², og har hytter på 15 til 35 m² i funkisstil.

Kolonihagene er ikke representert i mange byer i Norge, men ble beholdt de største byene. I dag er det ikke mange kolonihager igjen, og de fleste hagene finnes i Oslo. Bragernes kolonihager er blant de få kolonihagene som finnes i de øvrige, større byene. Denne skiller seg ut fra de andre kolonihagene fordi den ikke ble bygget i kolonihagenes storhetstid rett etter 1900, men så sent som på 1930-tallet. I løpet av denne tiden hadde tankene omkring byplanlegging endret seg, og hovedstrømningen innen arkitektur var utviklet fra klassiske- til modernistiske idealer. Hagen skiller seg ut fra eldre hager og hus med selvgrodd bygningsmønster og varierende (heterogent) utseende basert på lokal byggeskikk. Denne ble planlagt slik at den fikk et mer ordnet bygningsmønster og bygninger fikk et mer likt (homogent) utseende i tråd med nyere trender.

At hyttene er bygget i folkefunkisstil er særegent for Bragernes. Området fremstår som enhetlig, samtidig som hver hytte har sine særegne detaljer. De fleste hyttene har liggende panel, svakt skrånende tak, og husmorvinduer eller enkelt inndelte vinduer. Hyttene har store vinder i front,

vendt sørover, mens de har små eller ingen vindu på baksiden. Fargebruken, i tråd med folkefunkisstilens trender, varierer blant hyttene.

Faglige råd for forvaltning

Generelle råd

De etterfølgende faglige rådene skal bidra til å ivareta kulturhistoriske og arkitektoniske verdier i forvaltningen av kulturmiljøet.

Verneverdiene forutsettes ivaretatt av kommunen i deres plan- og byggesaksbehandling.

Dette gjelder både hensyn til viktige enkeltbygg, kulturminner, grøntområder og kulturlag innenfor kulturmiljøet samt landskapsrelaterte og strukturelle sammenhenger.

Landskapsnivå

- Høydedraget med vegetasjon skal bevares. Det skal ikke foretas planering, graving eller fylling.
- Innenfor området skal eksisterende stedegen vegetasjon ivaretas.
- Tak skal vurderes som del av byens taklandskap og behandles som en del av tiltakets samlede arkitektoniske uttrykk.
- Ethvert tiltak innenfor kulturmiljøet skal ha gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til tiltakets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.
- Det kulturhistoriske landskapet med alle sine karakteristiske kolonihageelementer bør ivaretas.

Områdenivå

- I tilstøtende randområder skal nye tiltak ikke redusere opplevelses- eller bruksverdien knyttet til det historiske bymiljøet.
- Utfylling av tomtearealer anses som uheldig tiltak som svekker lesbarheten og opplevelsen av det historiske bebyggelsesmønsteret.
- I området skal historiske bygningshøyder og gesimshøyder være førende for eventuelle nybygg. Den historiske bebyggelsens karakteristiske volum med skala og proporsjoner, samt plassering av bygninger skal videreføres ved nye tiltak.
- Eksisterende bebyggelsesmønster skal opprettholdes.

Bygningsnivå

- Ved vedlikehold og utbedring skal kulturhistoriske og arkitektoniske verdier som knytter seg til de historiske byggenes detaljer bevares, derav material- og fargebruk, dør- og vindusutforming og øvrige bygningsdetaljer. Originale bygningsdeler skal bevares, dersom disse er tapt skal de rekonstrueres etter historiske forbilder.

- Der det er gjennomført uheldige tiltak som har svekket kulturmiljøets verdi, egenart og integritet, kan det gjennomføres byreparasjon, tilbakeføring og gjenoppbygging av bygninger som viderefører den lokale, historiske byggeskikken og ivaretar miljøets egenart.
- Stedegen byggeskikk og håndverkstradisjon skal opprettholdes og videreføres ved eventuelle nye tiltak, herunder endringer, til-, på- og nybygg. Ved eventuell oppføring av tilbygg skal tilpasses eksisterende bebyggelse og underordnes denne.
- Den historiske fargepaletten skal videreføres, eventuelt tilbakeføres på dokumentert grunnlag.

Møbleringsnivå

- Eksisterende gatebelegg, gatemøblering og elementer som er karakteristiske for området skal bevares eller tilbakeføres. Utbedring skal skje ved bruk av tradisjonelle materialer og teknikker.
- Nytt gatebelegg, gatemøblering og elementer som innføres i området skal utformes i henhold til historisk forbilde som samsvarer med områdets stedegne karakter.
- Hageareal og verdifulle trær skal bevares.